

Originalartikel | Juleartikel

Ugeskr Læger 2021;183:V20214

Fodtøjstrends blandt danske læger – er træsken fashion eller fortid? Tværsnitsundersøgelse af fodtøj i specialer (TÅFIS)

Rasmus Hvidbjerg Gantzel*, Mikkel Breinholt Kjær*, Kristoffer Kjærgaard*

Afdeling for Lever-, Mave- og Tarmsygdomme, Aarhus Universitetshospital

Ugeskr Læger 2021;183:V20214

Lægens påklædning har siden antikken været genstand for interesse og diskussion såvel i professionelle kredse som i den brede befolkning. Lægens mode har historisk set været præget af den genkendelige uniform, hvor særligt kitlen er blevet lægens kendetegn [1, 2]. I den vestlige verden har træsken længe været anerkendt som det foretrukne fodtøj blandt læger (en præference de har delt med julemænd og nisser), men der er i nyere tid sket et opbrud i denne kultur. Modebilledet på hospitalsgangene præges i dag i tiltagende grad af moderne fodtøj som sneakers, sandaler og endda crocs. Det er imidlertid uvist, hvilke lægelige grupper der er trendsætterne bag denne udvikling.

Foruden at kunne afspejle lægens personlige modeidentitet bærer fodtøj i visse specialer også præg af at have praktiske funktioner. Mens kirurgiske læger må formodes at have gavn af fodtøj, som er skridsikkert og let at rengøre, har læger i specialer, der er præget af akut virke, i højere grad fordel af fodtøj med lav vægt og høj performance i fart. Endelig har ergonomiske egenskaber og komfort utvivlsom betydning for den individuelle læges fodtøjsvalg. Ovenstående er udelukkende baseret på anekdotiske observationer, og der mangler i høj grad evidens på området.

Vi satte os for at undersøge det aktuelle modebillede for fodtøj på Aarhus Universitetshospital ud fra følgende hypoteser: 1) Præferencen for træsken varierer betydeligt mellem de lægelige specialer, 2) udviklingen i præferencen for træsken har ændret sig med tiden, således at der er forskel på speciallæger og uddannelseslæger, 3) typen af anvendt fodtøj er forskellig for mænd og kvinder.

METODE

I dette observationelle tværsnitsstudie undersøgte vi i perioden fra den 29. april til den 1. juli 2021 fodtøjsmoden blandt læger på syv forskellige afdelinger på Aarhus Universitetshospital: Gastroenterologi & Hepatologi, Reumatologi, Abdominalkirurgi, Gynækologi & Obstetrik, Anæstesiologi, Radiologi, og Kardiologi. Specialerne blev udvalgt for at sikre en bred repræsentation af lægefagligheder i studiet.

Nødvendige tilladelser fra ledende overlæger på de deltagende afdelinger var indhentet, inden observationerne blev foretaget. Ved morgenkonferencer registrerede to observatører data, der omfattede køn, anciennitet, skotype, tilstedeværelsen af sokker samt fodtøjets grad af slitage. Inde- og udetemperatur blev ligeledes noteret.

Radiologerne blev uvidende herom observeret i arbejdsmiljøet en tidlig sommermorgen. Medicinstuderende og andet sundhedsfagligt personale end læger blev ekskluderet på bedste vis.

Køn og anciennitet blev vurderet ud fra fysisk fremtoning samt information fra navneskilte. Fodtøjsslitage blev vurderet subjektivt af observatørerne som en dikotom variabel. Forinden initiering blev forsøget registreret på ClinicalTrials.gov (NCT04740281).

Statistik

Samtlige variable var kategoriske eller binære, og statistiske forskelle blev undersøgt med X^2 -test og Fishers eksakte test. Sammenhænge mellem individuelle karakteristika og fodtøj blev undersøgt ved logistisk regression. Forskelle med en p-værdi $< 0,05$ blev vurderet som statistisk signifikante. Alle statistiske analyser blev foretaget i STATA (version 16).

RESULTATER

Samlet blev der foretaget 153 observationer på i alt syv dataindsamlingsdage (Tabel 1). Fordelingen mellem mænd og kvinder samt speciallæger og uddannelseslæger var ligelig. I alt 48% af den samlede studiepopulation bar træsko, der var domineret af typerne med og uden hælklappe, mens én bar træsko med rem. I alt 42% bar sneakers, mens de resterende 9% gik i sandaler. Fodtøjet blev i 22% af tilfældene vurderet til at være slidt, og 86% benyttede sokker i deres fodtøj. Der var heldigvis ingen læger med det »naturlige look« (bare fødder).

TABEL 1 Fodtøjs- og personkarakteristika for studiepopulationen.

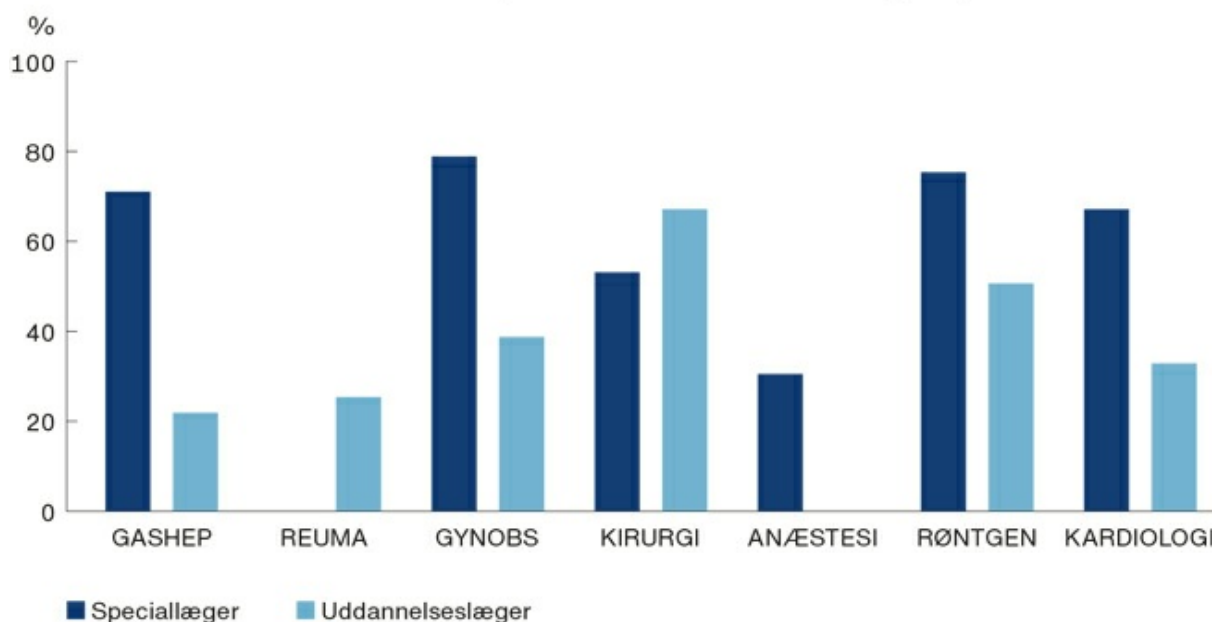
	GASHEP (n = 16)	REUMA (n = 13)	GYN OBS (n = 32)	KIRURGI (n = 26)	ANÆSTESI (n = 16)	RØNTGEN (n = 8)	KARDIOLOGI (n = 42)	Alle (N = 153)
Mænd, n (%)	10 (63)	9 (69)	4 (13)	13 (50)	10 (63)	6 (75)	32 (76)	84 (55)
Anciennitet, speciallæger, n (%)	7 (44)	5 (38)	14 (44)	17 (65)	10 (62)	4 (50)	27 (64)	84 (55)
<i>Træsko</i>								
Med hælklappe, n (% af subtotal)	4 (57)	2 (100)	11 (61)	7 (47)	2 (67)	1 (20)	8 (35)	35 (47)
Uden hælklappe, n (% af subtotal)	2 (29)	0	7 (39)	8 (53)	1 (33)	4 (80)	15 (65)	37 (50)
Med rem, n (% af subtotal)	1 (14)	0	0	0	0	0	0	1 (1)
Subtotal, n (%)	7 (44)	2 (15)	18 (56)	15 (58)	3 (19)	5 (63)	23 (55)	73 (48)
Sneakers, n (%)	8 (50)	11 (85)	7 (22)	9 (35)	12 (75)	2 (25)	16 (38)	65 (42)
Sandaler, n (%)	1 (6)	0	6 (19)	2 (8)	1 (6)	1 (13)	3 (7)	14 (9)
Slid, n (%)	8 (50)	4 (31)	3 (9)	6 (23)	1 (6)	3 (38)	9 (21)	34 (22)
Strømper, n (%)	15 (94)	13 (100)	25 (78)	20 (77)	15 (94)	8 (100)	35 (83)	131 (86)

ANÆSTESI = anæstesiologi; GASHEP = gastroenterologi & hepatologi; GYN OBS = gynækologi & obstetrik; KIRURGI = abdominalkirurgi; REUMA = reumatologi; RØNTGEN = radiologi.

Dit speciale afgør din begejstring for træsko

Vi fandt en statistisk signifikant forskel i præferencen for træsko mellem de undersøgte specialer ($p = 0,022$). Som det fremgår af Tabel 1 og Figur 1, observerede vi særligt hos reumatologer (15%) og anæstesilæger (19%) en tilsyneladende antipati mod træsko, der i stedet var erstattet med sneakers. Derimod fandt vi en udtalt begejstring for træskoen hos læger i de kirurgiske specialer abdominalkirurgi (58%) og gynækologi & obstetrik (56%), mens radiologerne havde den højeste præference for træsko (63%). Forskellen i brug af træsko mellem læger i kirurgiske og medicinske specialer opnåede dog ikke statistisk signifikans ($p = 0,087$).

FIGUR 1 Andel af træskobærende læger fordelt efter anciennitet og på specialer.

ANÆSTESI = anæstesiologi; GASHEP = gastroenterologi & hepatologi; GYNOBS = gynækologi & obstetrik; KIRURGI = abdominalkirurgi; REUMA = reumatologi; RØNTGEN = radiologi.

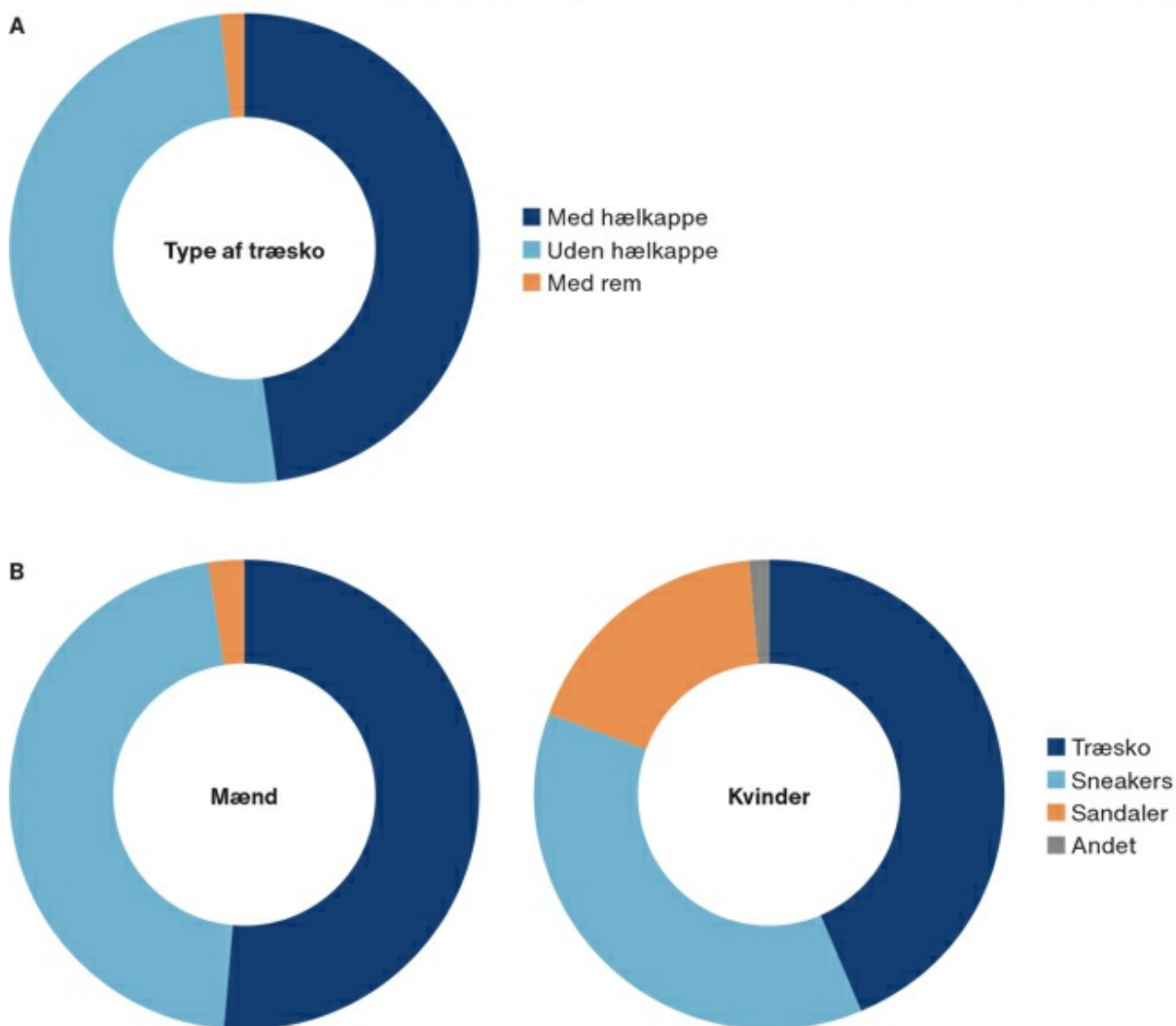
Speciallæger hænger fast i fortiden

Speciallæger var mere tilbøjelige til at bære træsko, end uddannelseslæger var ($p = 0,004$), selv efter korrektion for køn. Tilmed bar speciallæger oftere slidt fodtøj ($p = 0,016$), men dette var dog ikke signifikant efter korrektion for køn ($p = 0,132$). Fokuseres der udelukkende på træsko, var disse oftere slidte hos speciallæger end hos uddannelseslæger (oddsratio (OR) = 4,4; 95% konfidens-interval (KI): 1,2-16,9). Den sagnomspundne »pornotræsko« (den nøgne fod i træsko) forekom hos 16% af træskobrukerne og var mest populær blandt speciallæger ($p = 0,057$), men blev dog kun observeret blandt kardiologer, abdominalkirurger og gynækologer. Sokker i sandaler forekom hos tre kvindelige og to mandlige læger og mest blandt uddannelseslæger (80%).

Mandlige og kvindelige læger har forskellige fodtøjspræferencer

Der var signifikant forskel i fodtøjsmode mellem kønnene ($p = 0,005$) (Figur2). En stor del af denne forskel var drevet af, at der hos kvinderne var en større præference for sandaler end hos mændene ($p = 0,006$). Mænd og kvinder var lige tilbøjelige til at benytte træsko, men træsko uden hælkappe var signifikant mere yndet blandt mandlige læger ($p = 0,034$). Tendensen til brug af sokker var højere blandt mænd end blandt kvinder, men dette skyldtes i høj grad kvindernes præference for at have bare tæer i sandaler. Vi fandt ingen sammenhæng mellem udetemperaturen på observationsdagene og brug af sokker. Bemærkelsesværdigt var sandsynligheden for slidt fodtøj højest (OR = 2,6; 95% KI: 1,1-6,7), hvis lægen var af mandligt køn.

FIGUR 2 Foretrukken træskotype (A) og fodtøjsmode blandt mandlige og kvindelige læger (B).

DISKUSSION

Dette er det første observationsstudie, hvor man udtømmende beskriver fodtøjstendenser blandt danske læger. Studiets resultater bekræfter hypotesen om, at der er forskel på præferencen for træsko mellem forskellige lægefaglige specialer. Dette kan afspejle stereotyper blandt læger: Kirurger går i træsko og medicinere i smarte sneakers. Yderligere tegner resultaterne i dette studie et billede af anæstesiologerne som spydspids i opgøret med den traditionelle træsko. Fra forfatterens side spekuleres der i, om reumatologernes afvigelse fra fodtøjsnormen blandt medicinere kunne skyldes upublicerede data vedrørende den præventive effekt af fjedrende, ergonomiske og farverige sko mod udvikling af reumatologiske fodsygdomme.

Yderligere bekræftes hypotesen om, at speciallæger i højere grad end uddannelseslæger benytter træsko. Dette kan være et udtryk for både den ældre lægegenerations håndhævelse af træskotraditionen og/eller et oprør fra yngre læger mod den stereotype lægepåkledning. Disse fund kan også afspejle den demografiske træskopræference i den danske befolkning. I en rundspørge foretaget af YouGov i 2020 fremgik det, at 61% af personer over 60 år ejer et eller flere par træsko, hvilket gælder for 26% af 30-39-årige [3]. Samlet taler disse fund for, at den yngre generation har større fokus på mode og komfort ved valg af fodtøj i både arbejdssammenhænge

og private sammenhænge.

Kvindelige læger adskiller sig primært fra de mandlige læger ved deres præference for sandaler. Da andelen af træskobærere er omtrent ligelig mellem kønnene, afslører disse fund en generel gruppering mellem konservative træskobrugende læger og læger med moderne, mere flydende fodtøjsorientering. Denne gruppe ser ud til at rumme både mænd og kvinder, hvor mændene i større grad benytter sneakers og kun en lille unik skare bærer sandaler. Årsagen til den øgede andel af slidt arbejdsfodtøj blandt mandlige læger kendes ikke. Forfatterne undlader at forfalde til kønsstereotypiske diskussioner om mænd og kvinders tærskler for sjuskethed. Kun en enkelt observation i dette studie faldt uden for de forudbestemte kategorier, og det var en kvinde med sokker i lyseblå crocs. På grund af risiko for individuel identifikation i henhold til databeskyttelsesforordningen er specialet for denne læge ikke angivet.

Der er flere begrænsninger i dette studie. Ud over den lille studiepopulation, må det understreges, at de præsenterede resultater blot udgør stikprøver fra en tilfældig hverdag på udvalgte afdelinger. Klassificeringen af køn og anciennitet er udelukkende baseret på subjektive vurderinger eller aflæsning af navneskilte. I denne kontekst er det tidligere dokumenteret, at yngre læger på Aarhus Universitetshospital er mere tilbøjelige til udelukkende at bære snoretræksmonterede navneskilte, hvilket giver større risiko for fejlidentifikation [4]. Derudover er vores observationer udelukkende foretaget tidligt på arbejdsdagen, hvor det formodes, at lægerne har friske fødder i skoene. Hvorvidt der er en tilbøjelighed til, at noget fodtøj bliver udskiftet i løbet af arbejdsdagen for at skåne kollegaer for evt. lugtgener, er ikke belyst her.

Resultaterne, der er præsenteret i dette studie, kaster lys over et interessant fænomen på de danske hospitalsgange. Betragter man patienternes holdning til lægers påklædning, er det gentagne gange dokumenteret (i amerikanske og britiske studier) at træsko, sandaler og sneakers vurderes som upassende [2, 5, 6]. Med kulturelle forskelle in mente må det derfor overvejes, om den aktuelle udvikling kan føre til et oprør blandt patienter. Da der ikke er mulighed for sammenligning med historiske data, er det yderst vigtigt, at man i fremtidige studier fokuserer på udviklingen i fodtøjsmode blandt læger. Endelig efterlader det aktuelle studie ét særligt interessant spørgsmål ubesvaret, nemlig om begejstringen for træsko stiger i julemånederne.

Korrespondance *Rasmus Hvidbjerg Gantzel*. E-mail: ragant@rm.dk

Antaget 27. oktober 2021

Publiceret på ugeskriftet.dk 13. december 2021

Interessekonflikter Hverken *Rasmus Hvidbjerg Gantzel*, *Mikkel Breinholt Kjær* eller *Kristoffer Kjærgaard* har økonomiske interesser i fodtøjsindustrien. Det må nævnes, at i professionelt øjemed bærer *Rasmus Hvidbjerg Gantzel* et par udtrådte træsko med rem, *Mikkel Breinholt Kjær* bærer træsko med hælkappe og *Kristoffer Kjærgaard* har i mere end et år ikke kunnet lokalisere sine træsko. I privat sammenhæng ejer *Mikkel Breinholt Kjær* tillige et par crocs. Forfatternes ICMJE-formularer er tilgængelige sammen med artiklen på ugeskriftet.dk

Taksigelse De ledende overlæger på de medvirkende afdelinger, som gav os tilladelse til at observere afdelingernes fodtøjstrends, takkes. Desuden takkes alle medvirkende læger.

Referencer findes i artiklen publiceret på ugeskriftet.dk

Artikelreference Ugeskr Læger 2021;183:V20214

*) Delt førsteforfatterskab

SUMMARY

Christmas article: Footwear fashion amongst medical doctors – are clogs fashion or history?

INTRODUCTION The medical costume has long been subject to interest and debate. In particular, the scene in footwear fashion amongst medical doctors (MDs) has transformed in recent years. The aim of this study was to investigate footwear trends in a specialized hospital setting. We hypothesized, that the footwear differs between 1) medical specialities, 2) senior and junior MDs, and 3) male and female MDs.

METHODS In this crosssectional study, we observed the footwear fashion at morning conferences for seven medical specialities at Aarhus University Hospital. Data on sex, seniority, footwear type, presence of socks, and abrasion of footwear were noted for individual MDs.

RESULTS In total, data on 153 MDs was registered. 48% wore clogs, 42% sneakers, and 9% sandals. There was a significant difference between the investigated specialities ($p = 0.02$) with rheumatologists and anaesthesiologists being the least in favour of clogs (15% and 19%) as opposed to radiologists, surgeons and gynaecologists (63%, 58% and 56%). Further, senior MDs preferred clogs more than junior MDs ($p = 0.004$), and seniority was associated with having worn-out shoes (OR = 4.4; 95% CI: 1.2 16.9). Finally, the footwear differed between male and female MDs ($p = 0.005$), however, this difference seemed primarily driven by the female preference for sandals.

CONCLUSION The fashion in footwear is changing amongst MDs. The traditional clog is less preferred by the younger generation and in certain specialities.

FUNDING none.

TRIAL REGISTRATION Clinicaltrials.gov (NCT04740281).

REFERENCER

1. Bishop WJ. Notes on the history of medical costume. *Ann Med Hist* 1934;6:193-218.
2. Gjerdingen DK, Simpson DE, Titus SL. Patients' and physicians' attitudes regarding the physician's professional appearance. *Arch Intern Med* 1987;147:1209-12.
3. YouGov. Befolkningsrundspørge om træsko, 2020. DK2020_86750-6.
4. Christensen AK, Grønbaek H, Jepsen P. [Snoremonteret navneskilt øger risikoen for mangelfuld identifikation af læger](#). *Ugeskr Læger* 2018;180:V70276.
5. Hennessy N, Harrison DA, Aitkenhead AR. The effect of the anaesthetist's attire on patient attitudes. The influence of dress on patient perception of the anaesthetist's prestige. *Anaesthesia* 1993;48:219-22.
6. Keenum AJ, Wallace LS, Stevens ARB. Patients' attitudes regarding physical characteristics of family practice physicians. *South Med J* 2003;96:1190-4.